

Disciplinnämndens verksamhet 2019

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
2020

Disciplinnämndens verksamhet 2019

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
2020

© 2020 SVERIGES ADVOKATSAMFUND
REDAKTÖR: SOFIA RAHM
GRAFISK FORM: TIDNINGSMAKARNA AB
TRYCK: LENANDERS GRAFISKA, KALMAR 2020
ISBN 978-91-983899-6-8

Innehåll

Frågor och svar om disciplinverksamheten 6

Året i siffror 8

Ersättning för omställningstid 10

Klient häktad med restriktioner – otillåten kommunikation med utomstående 11

Information vid begäran om entledigande 13

Tillämpning av faktureringsvillkor när rättsskydd beviljats 14

Sociala medier 15

Migrationsrättsliga ärenden 18

Ytterligare avgöranden från disciplinnämnden 21

– *Erinran* 21

– *Varning* 22

– *Varning med straffavgift* 23

– *Uttalande* 24

Disciplinnämndens ledamöter per den 31 december 2019 25

Frågor och svar om disciplinverksamheten

i. Vad avser tillsynen?

Advokatsamfundet utövar tillsyn över advokater. Advokat är den som är ledamot av Advokatsamfundet. Titeln advokat är enligt 8 kap. 10 § rättegångsbalken straffrättsligt skyddad och får bara användas av den som är ledamot i Advokatsamfundet. Den som annars använder titeln kan dömas till böter.

Advokaters verksamhet styrs av en rad lagar och regler. Lagreglerna finns framför allt i rättegångsbalken. De grundläggande etiska reglerna för advokater finns i Advokatsamfundets vägledande regler om god advokatsed (VRGA) och i kommentaren till de vägledande reglerna. Regler om advokaters yrkesplikter finns också i Advokatsamfundets stadgar.

En väsentlig del av Advokatsamfundets tillsyn hänför sig till den disciplinära verksamheten, i vilken samfundets disciplinnämnd prövar om en advokat i ett enskilt fall har brutit mot god advokatsed.

ii. Hur initieras disciplinärenden?

Ett disciplinärende initieras vanligtvis genom att någon gör en disciplinansmälan till Advokatsamfundet och riktar kritik mot en advokats agerande. Advokatsamfundet kan emellertid också självt – genom information som erhållits eller inhämtats på initiativ från generalsekreteraren, efter beslut från styrelsen – initiera ärenden mot advokater.

iii. Hur är disciplinnämnden sammansatt och hur handläggs disciplinärenden?

Disciplinnämnden består av elva ledamöter: åtta advokater som väljs av Advokatsamfundets fullmäktige och tre offentliga representanter som utses av regeringen. Normalt tas en anmälan om disciplinärt ingripande först upp på en prövningsavdelning inom disciplinnämnden. En prövningsavdelning består av tre ledamöter, varav en offentlig representant. Är prövningsavdelningen enig om att påföljd inte är aktuell och enig om innehållet i beslutet, så får prövningsavdelningen avgöra ärendet. I annat fall ska ärendet hänskjutas till disciplinnämnden för behandling i plenum.

Handläggningen i nämnden är skriftlig. Är omständigheterna sådana att risk för uteslutning finns ska dock enligt 43 § Advokatsamfundets stadgar advokaten kallas till muntlig förhandling.

Vid en muntlig förhandling förs Advokatsamfundets talan av en advokat. Den advokat mot vilken anmärkning riktas företräds av en försvarare. Finns anmälare i disciplinärendet, bereds också anmälaren tillfälle att närvara vid förhandlingen.

Muntliga förhandlingar i disciplinnämnden grundar sig på förvaltningsrättsliga principer. Disciplinnämnden har fått del av hela materialet och betraktar det som processmaterial. Parterna kan således under förhandlingen rikta in sig på att lyfta fram det väsentliga.

iv. Vilka är de disciplinära påföljderna?

Om disciplinnämnden finner att en advokat har åsidosatt god advokatsed kan advokaten tilldelas någon av de disciplinära påföljder som framgår av 8 kap. 7 § rättegångsbalken. Dessa är i. erinran, ii. varning, iii. varning med straffavgift (1 000–50 000 kr) och iv. uteslutning ur Advokatsamfundet.

I fall där en disciplinär påföljd inte anses nödvändig kan disciplinnämnden, antingen i en prövningsavdelning eller i plenum, göra ett uttalande. Ett uttalande är inte en disciplinär påföljd.

v. Vem utövar tillsyn över disciplinverksamheten?

Justitiekanslern (JK) granskar alla Advokatsamfundets beslut i disciplinärenden och får överklaga disciplinnämndens beslut till Högsta domstolen. Vidare får JK påkalla åtgärd mot en advokat om beslut fattats att en anmälan ska avskrivas eller inte hänskjutas till disciplinnämnden. En sådan begäran från JK gör att ärendet behandlas av disciplinnämnden i plenum.

En advokat som utesluts kan klaga på beslutet till Högsta domstolen. Andra beslut kan inte överklagas.

vi. Var hittar man viktiga avgöranden?

Disciplinnämnden publicerar löpande avgöranden av principiellt intresse. Avgörandena publiceras dels i tidskriften Advokaten, dels på Advokatsamfundets hemsida, www.advokatsamfundet.se.

Året i siffror

Föregående års siffror anges inom parentes. Det bör uppmärksammas att en påföljd kan vara gemensam för flera ärenden och att flera påföljder kan förekomma i ett ärende.

Inkomna ärenden

Inkomna anmälningar 2019	456	(478)
Av styrelsen upptagna disciplinärenden	53	(37)

Avgjorda ärenden

Disciplinnämnden

Uttalande	6	
Erinran	75	
Varning	26	
Varning med straffavgift	28	
Uteslutning	0	
Ingen åtgärd	24	
Avslås/avvisas/avskrivs och ingen åtgärd	37	
Totalt	196	(193)

Fyra personliga inställelser har hållits under året.

Prövningsavdelningarna

Hänskjuts	128	
Uttalande	14	
Ingen åtgärd	271	
3-årsregeln	11	
Avvisas/avskrivs	16	
Prövningsavdelningarna totalt	440	(420)
Totalt antal ärenden	636	(613)

Under 2019 gjordes 456 disciplinanmälningar till Advokatsamfundet. Det var cirka 5 procent färre än under 2018. Under samma tid ökade antalet advokater med drygt 2 procent.

Att antalet disciplinanmälningar blir färre, trots att antalet advokater blir fler, följer en långsiktig trend. År 2000, då advokat kåren utgjordes av 3 535 advokater, kom 604 anmälningar in till disciplinnämnden, mot 456 anmälningar under 2019 då kåren utgjordes av 6 125 advokater. Det innebär att antalet anmälningar under den tiden har minskat med 25 procent, trots att advokaterna har blivit 73 procent fler.

Trenden att anmälningarna blir färre har samband med de stora satsningar på advokatetik som Advokatsamfundet har gjort de senaste 20 åren. Satsningarna har gjorts på flera sätt. År 2004 höjdes inträdeskraven genom införandet av Advokatexamen. Advokatexamen har fokus på advokatetik och godkänd examen utgör ett krav för inträde i samfundet. Efter att inträde beviljats ställs också krav på utbildning. Sedan 2009 ska advokater genomgå minst 18 timmars professionell vidareutbildning per år.¹

Advokatsamfundet tillhandahåller en stor mängd kostnadsfria kurser i advokatetik både för advokater och biträdande jurister. Därtill kommer att samfundet intensifierat sin proaktiva tillsyn. Ett led i den proaktiva tillsynen är att Advokatsamfundets styrelse, på initiativ av generalsekreteraren, tar upp disciplinärenden. Det skedde i 53 fall under 2019. Sammantaget bidrar allt detta till en högre etisk standard inom advokat kåren, vilket har fått effekt på antalet disciplinanmälningar.

Antalet avgjorda ärenden 2019 var ungefär lika många som normalt de senaste åren. De flesta av ärendena avgjordes av någon av de tre prövningsavdelningarna. Prövningsavdelningarna hänsköt 128 ärenden att avgöras av disciplinnämnden i dess helhet, dvs. plenum. Disciplinnämnden i plenum avgjorde totalt 196 ärenden under året. Av dem ledde 129 ärenden till att advokaten fick en disciplinär påföljd (erinran, varning eller varning med straffavgift). Ingen advokat uteslöts ur Advokatsamfundet under 2019. Antalet uteslutningar brukar genomsnittligt vara cirka en till två per år.

Den vanligast förekommande disciplinpåföljden under 2019 var erinran. Nämnden tilldelade advokater erinringar i 75 fall under året. Erinran utgjorde påföljd för brott mot god advokatsed innefattande exempelvis att advokaten inte uppfyllt vidareutbildningskravet (se ovan) eller att advokaten varit i dröjsmål med handläggningen av uppdrag,

¹ Se riktlinjer för professionell vidareutbildning av advokater (under rubriken *Advokatetik* på Advokatsamfundets hemsida)

dvs. att advokaten inte hade hanterat uppdrag med tillbörlig skyndsamhet (jfr VRGA 2.1.1).

Varning tilldelades advokater i 26 fall. Åsidosättanden som ledde till varning var bl.a. sådana där advokaten hade försummat att komma in med överklaganden inom föreskriven tid. Disciplinnämnden behandlade under året ett antal ärenden rörande för sent inkomna överklaganden inom ramen för migrationsrättens område. Mer om detta finns under avsnittet *Migrationsrättsliga ärenden*.

Varning med straffavgift tilldelades advokater i 28 fall under året. Dessa innefattade bl.a. att advokaten inte kommit in med föreskrivet revisionsintyg eller att advokaten inte kommit in med begärt yttrande till Advokatsamfundet. Varning med straffavgift utgjorde också påföljd bl.a. i ett par fall där advokat, som hade haft klient häktad med restriktioner, haft otillåten kommunikation med utomstående. Se mer om detta i avsnittet *Klient häktad med restriktioner – otillåten kommunikation med utomstående*.

I detta häfte redogörs för ett urval av de frågor och ärenden som disciplinnämnden har hanterat under året. Främst behandlas sådana frågor som förekommit i större omfattning eller som är av principiellt intresse, men också frågor som av annan anledning belyser den tillsynsverksamhet nämnden har bedrivit under året.

Ersättning för omställningstid

Under våren 2019 hade Smålandsposten en artikelserie om en granskning hänförlig till ett omfattande mål i vilket huvudförhandling pågått i tingsrätt från oktober 2018 till april 2019. Dom hade meddelats i maj 2019.

Tidningens rapportering avsåg advokaternas kostnadsräkningar och ”hur advokater har lämnat falska uppgifter eller begärt betalt för att vara i två tingssalar samtidigt”. Med det senare avsågs hanteringen av begäran om ersättning för inställda förhandlingsdagar, så kallad omställningstid (jfr NJA 2010 s. 206).

I artikelserien påstods att några advokater, som varit förordnade som offentliga försvarare, hade lämnat osanna uppgifter i sina kostnadsräkningar och felaktigt begärt ersättning för omställningstid. Advokaterna skulle enligt uppgift felaktigt ha begärt ersättning för omställningstid trots att de debiterat tid för åtgärder i andra mål.

Advokatsamfundets styrelse tog upp fem disciplinärenden och disciplinnämnden skrev bl.a. följande vad gäller ersättning för omställningstid.

En domstol ska kunna utgå från att de uppgifter en advokat lämnar i en kostnadsräkning, som underlag för bedömning av ett yrkat ersättningsanspråk, är korrekta, och att advokaten har ansvar för det.

I frågan om debitering för inställda eller förkortade förhandlingar får advokaten i allmänhet förväntas ha sådan beredskap och organisation att annat arbete kan utföras då en förhandling ställs in eller kortas ned. I vissa fall kan sådan beredskap inte rimligen krävas med hänsyn till uppdragets art, omfattning och tillvaratagandet av klientens intressen. Sådana situationer kan aktualisera begäran om ersättning för så kallad omställningstid.

Advokaten måste enligt nämndens mening ha rätt att i enlighet med gällande bestämmelser begära skälig ersättning för tid som har tagits i anspråk och som har påverkat advokatens möjlighet att utföra annat fakturerbart arbete i befintliga uppdrag eller åta sig nya uppdrag.

Står det klart att advokaten har kunnat utföra arbete som tydligt kan avgränsas – och som advokaten inte hade kunnat åta sig om förhandlingen genomförts som planerat – bör ersättning för omställningstid inte begäras av advokaten för det arbete som har kunnat kompensera sådant arbete som har fått avböjas på grund av den utsatta förhandlingstiden.² Några av advokaterna i disciplinärendena hade, efter att förhållandet uppmärksammats i media, kunnat konstatera att de hade begärt ersättning för omställningstid under tid då annat fakturerbart arbete utförts och nämnden fann i dessa fall att advokaterna, även om de hunnit justera kostnadsräkningarna innan domstolen meddelade dom, hade brustit i omsorg vid utformningen av kostnadsräkningarna. Kostnadsräkningarna hade härigenom fått ett missvisande innehåll, vilket innebar ett allvarligt åsidosättande av god advokatsed med påföljd varning med straffavgift.³

Klient häktad med restriktioner – otillåten kommunikation med utomstående

Ett av de ärenden i vilka nämnden höll personlig inställelse rörde fråga om uppgifter lämnade till utomstående när klienten varit häktad med restriktioner. I ärendet hade advokaten A, som var offentlig försvarare för en med fulla restriktioner häktad klient, kontaktat klientens dotter och till henne

² 19/0976–19/0978 och 19/1165

³ 19/0976–19/0978 (sakförhållandena/bedömningen var annorlunda i 19/1165–19/1166)

överlämnat inloggningsuppgifter till klientens Facebookkonto. Advokaten hade medgett att hon hade gjort det och att det skett på begäran av klienten. Nämnden skrev i sin bedömning inledningsvis följande om varför restriktionsbrott är allvarliga.

En offentlig försvarare, i praktiken alltid en advokat, har getts en i det närmaste ovillkorlig rätt att sammanträffa med en anhållen eller häktad klient i enrum. Denna rätt – enrumsprivilegiet – gäller även när klienten belagts med fulla restriktioner beträffande kontakter med omvärlden. Enrumsprivilegiet är av fundamental betydelse för frihetsberövade klienter, eftersom advokaten normalt är den enda som klienten får sammanträffa med som helhjärtat står på dennes sida.

Med hänsyn till det ovan sagda är det utomordentligt angeläget att advokater som offentliga försvarare, inte missbrukar enrumsprivilegiet genom att medverka till restriktionsbrott, eftersom detta skulle kunna leda till att det för frihetsberövade klienter så viktiga privilegiet sätts i fråga. Restriktionsbrott utgör därför normalt ett mycket allvarligt åsidosättande av god advokatsed.

Nämnden konstaterade därefter att åtgärden att kontakta klientens dotter och överlämna inloggningsuppgifterna var en åtgärd som klienten inte själv hade kunnat vidta på grund av restriktionerna. Åtgärden kunde enligt nämndens mening inte betecknas som en sådan uteslutande kurativ åtgärd som det hade varit tillåtet för advokaten att vidta även utan tillstånd av berörd åklagare. I vart fall hade A enligt nämndens bedömning inte kunnat överblicka vilka åtgärder som klientens dotter, med tillgång till inloggningsuppgifterna, skulle kunna vidta och som skulle kunna vara till men för utredningen mot klienten. När klienten framförde sitt önskemål om att A skulle ta den ifrågavarande kontakten med hans dotter, borde A ha förklarat för honom att en sådan åtgärd från hennes sida förutsatte ett föregående samråd med åklagaren och tillstånd från denne. Om klienten hade sagt nej till en sådan kontakt med åklagaren, skulle A inte ha tagit kontakten med klientens dotter.

Enligt nämndens bedömning utgjorde A:s handlande ett mycket allvarligt åsidosättande av god advokatsed. Då det inte framkommit något som talade för att A:s handlande skett i avsikt att försöka påverka utredningen mot hennes klient, utan handlandet istället framstod som en följd av en allvarlig felbedömning, och A också gett uttryck för att hon insåg allvaret i sitt handlande, kunde sammantaget det mycket stränga kravet för uteslutning på att omständigheterna ska vara synnerligen försvårande inte anses uppfyllt. Nämnden fann emellertid särskilda skäl föreligga att ålägga

A högsta möjliga straffavgift, 50 000 kr (18/2542). Beslutet är publicerat på hemsidan.

I ett annat ärende framfördes anmärkningar om att advokaten, som varit offentlig försvarare för klient frihetsberövad med restriktioner, till klientens sambo lämnat ut en pinkod till klientens bankdosa utan föregående kontakt med åklagaren.

Advokaten vitsordade uppgifterna och anförde att det bara rört sig om rent kurativa åtgärder. Klienten, som suttit frihetsberövad cirka tio dagar, hade önskat betala räkningar/fakturor och lämnade önskemål om att hans sambo skulle hjälpa till med det praktiska kring det; han var orolig över att han skulle halka efter med betalningar som skulle leda till krav från inkasso/kronofogden. Sambon och klienten hade gemensam ekonomi, hus och barn ihop. Sambon hade redan kännedom om bl.a. vilka fakturor som skulle betalas och detta överensstämde med klientens uppgifter. Advokaten hade inte diskuterat målet med sambon, utan enbart förklarat hur klienten mådde samt att han önskade få räkningar och fakturor betalda. Förfarandet hade inte kunnat riskera någon utredning. Klienten var inte misstänkt för något ekobrott och en pinkod var i sig inte tillräcklig för att logga in på något bankkonto.

Nämnden gjorde följande bedömning.

Av utredningen framgår att A:s klient har varit frihetsberövad med restriktioner och att A till klientens sambo har lämnat ut pinkod till klientens bankdosa utan föregående kontakt med åklagaren. Oavsett vad A har anført om att det varit fråga om enbart kurativa åtgärder och att åtgärden inte riskerat utredningen, bedömer nämnden omständigheterna vara sådana att hon borde ha rådgjort med åklagaren innan åtgärder vidtogs. Genom att inte göra det har hon allvarligt åsidosatt god advokatsed. Särskilda skäl att ålägga straffavgift förelåg och advokaten tilldelades varning med straffavgift 40 000 kr (19/0330).

Information vid begäran om entledigande

I ett ärende som styrelsen tagit upp hade disciplinnämnden att pröva vad advokat A, som varit offentlig försvarare i ett mål i tingsrätten, angett i en skrift till tingsrätten.

A hade begärt sitt entledigande, och hade som skäl för sin begäran i skriften till tingsrätten angett att han efter avslutad huvudförhandling mottagit stötande och aggressiva sms-meddelanden från sin klient. Meddelandena gick

enligt A över gränsen för vad som var tillåtet enligt lag. A angav att han, när det gått så långt att han övervägde att polisanmäla klienten, bedömt det som uppenbart att han inte längre kunde kvarstå som offentlig försvarare. Klienten hade på ett mycket tydligt sätt i sms förklarat att hon aldrig mer ville ha med honom att göra. A uppgav vidare bl.a. att han av advokatetiska skäl samt med hänsyn till rättegångsbalkens regler avstod från att återge vad som skrivits till honom utöver att klienten fortsättningsvis inte ville ha med honom att göra, men att han – för det fall tingsrätten krävde det – kunde ge in de skrivelser han mottagit. Dessa var sparade för en eventuell polisanmälan.

Nämnden konstaterade i sitt beslut inledningsvis att det, om en advokat utsätts för hot av klienten, inte föreligger något hinder för advokaten att göra en polisanmälan och frånträda sitt uppdrag. Därefter gjorde nämnden följande bedömning.

Klientens agerande innebär dock inte att klienten har förlorat sina klientprivilegier. Vid begäran om entledigande måste advokaten därför beakta lojalitets- och tystnadsplikten vilken kvarstår även efter att uppdraget frånträts.

Som utgångspunkt bör det vara tillräckligt att inför domstol eller myndighet ange att det föreligger djupa motsättningar eller andra advokatetiska hinder att fullfölja uppdraget.

A har genom den information han lämnat till tingsrätten vid begäran om sitt entledigande brutit mot sin lojalitets- och tystnadsplikt gentemot klienten och därmed åsidosatt sina plikter som advokat.

Nämnden tilldelade A erinran (19/0960).

Tillämpning av faktureringsvillkor när rättsskydd beviljats

I ärende 18/1292 hade nämnden att pröva tillämpningen av visst faktureringsvillkor i ärende där rättsskydd beviljats. Omständigheterna i ärendet var sammanfattningsvis följande. Advokaterna A och B hade varit ombud för anmälaren X i en tvist. Rättsskydd hade beviljats och faktureringsvillkoret som advokaterna tillämpade innefattade bl.a. att klienten, oaktat rättsskyddet, fakturerades löpande och advokatbyrån begärde betalning från försäkringsbolaget först efter avslutat uppdrag.

X anförde att hon inte fått information om faktureringen, men att hon utgått från att advokaterna, då inget annat sagts, skulle fakturera försäkringsbolaget och att försäkringsbolaget skulle stå för kostnaderna och att

advokaternas arvode reglerades utan hennes inblandning. Efter att erhållit en faktura avslutade X advokaternas uppdrag.

Advokaterna anförde bl.a. att det inte har varit rimligt för X att anta att betalningen skulle regleras uteslutande mellan advokatbyrån och försäkringsbolaget. X hade informerats om att rättsskyddet endast täcker en del av kostnaderna, att advokatbyrån fakturerar klienter löpande samt att begäran om utbetalning från försäkringsbolaget sker först efter avslutat uppdrag. Advokaterna hänvisade till de allmänna villkoren i vilka stod bl.a. följande.

Även om rättsskydd beviljas kommer fakturering att ske enligt vad som följer av punkt 6 [dvs. löpande och månadsvis fakturering med 15 dagars betalningsfrist]. När Advokatbyråns uppdrag är avslutat begär Advokatbyrån utbetalning från försäkringsbolaget varigenom klienten erhåller försäkringsersättning.

Nämnden gjorde följande bedömning.

Av utredningen framgår att X i del av tvisten beviljats rättsskydd som ingått i hennes hemförsäkring. Vidare framgår att advokaterna har tillämpat ett faktureringsvillkor med innebörd att X genom delfakturering skulle betala arvode motsvarande hela det upparbetade beloppet, trots att rättsskydd hade beviljats. X har efter mottagandet av delfaktureringen avslutat uppdragsförhållandet åtminstone delvis med hänsyn till sin betalningsförmåga.

Genom tillämpningen av faktureringsvillkoret har X i praktiken gått miste om förmånen av ett effektivt rättsskydd för att tillvarata sin rätt. A och B har båda lagt ner arbete i ärendet och har haft ett gemensamt ansvar för faktureringen. Genom att tillämpa det aktuella faktureringsvillkoret i förevarande fall har de brutit mot god advokatsed.

Nämnden tilldelade envar av advokaterna A och B erinran.⁴ Beslutet finns publicerat i dess helhet på hemsidan.

Sociala medier

Nämnden har under året haft att pröva flera ärenden hänförliga till sociala medier.

I ett av dessa hade det till Advokatsamfundet kommit in en skrivelse i vilken angavs att advokaten A på sitt Instagramkonto lagt ut filmer med ett

⁴ I ärendet framställdes även andra anmärkningar. Dessa föranledde ingen åtgärd eftersom utredningen inte visade att advokaterna i övrigt hade åsidosatt god advokatsed.

innehåll som inte upplevdes vara i enlighet med reglerna kring sekretess, måttfullhet och integritet. Till skrivelsen bifogades skärmavbilder av två inlägg på Instagramkontot.

Till en film som publicerades på kontot hade följande text angetts:

I Wanna go home! #X-stad #dagIavII #missmykids #xxxxxxxxxxxx #Z-stad #försvarsadvokat #xxxxxxxxxx #xxxxxxxxxxxx

Inlägget hade gillats med följande kommentar:

Det är bättre o vara där som advokat än att vara där som misstänkt så bara kämpa på o se C den positiva i det hela

Vilket kommenterades med följande:

_hahaha sant!

Till en annan film som publicerades på kontot hade följande text angetts:

Xxxxx #mordrättegång #xxxxxxxxxx #dreamteam #xxxxxxxxxxxxxx
#xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx #gladpåsk #xxxxxxxxxx #notimetorest
#xxxxxxxxxx #xxxxxx

Advokaten anförde bl.a. att det Instagramkonto som åsyftades var hennes privata konto. Av 74 inlägg och videos som hon lagt upp under de cirka två års tid då kontot varit aktivt var det bara tre inlägg som hon bedömde vara jobbrelaterade. Den klient hon företrädde hade vid den aktuella tidpunkten följt henne på Instagram och ”gillade” inlägget. Det röjdes ingen information som skulle kunna äventyra diskretion eller liknande.

Nämnden gjorde följande bedömning.

God advokatsed innefattar en skyldighet för en advokat att iaktta integritet och uppträda sakligt och korrekt samt så att förtroendet för advokatkåren upprätthålls. Advokaten ska också iaktta diskretion om sina klienters angelägenheter.

Av Advokatsamfundets policy för advokaters användning av sociala medier⁵ framgår bland annat följande.

Advokatens uttalanden bör alltid vara sanna, etiskt försvarbara och förenade med gott omdöme och respekt för andra människor. Advokaten ska vara förvissad om att hans eller hennes användande av sociala medier inte negativt påverkar klienters eller allmänhetens förtroende för advokaten eller advokatkåren som helhet.

Enligt nämndens mening uppfyller A:s inlägg på Instagram inte dessa krav. Exempelvis uttalandet ”I Wanna go home!” under pågående huvudförhandling kan negativt påverka uppfattningen om hennes sätt

⁵ Cirkulär nr 27/2015

att fullgöra sitt uppdrag och därigenom indirekt påverka allmänhetens förtroende för advokatkåren. Genom publiceringen har A brutit mot god advokatsed.

Advokaten tilldelades en erinran (19/0999). Beslutet finns publicerat i dess helhet på hemsidan.

I ett annat ärende hade advokaten (A) publicerat en bild på sitt Instagram-konto vilken föreställde A:s hand som höll i en penna över första sidan på en dom med fingrarna pekande mot den tilltalades namn och adress. A var målsägandebiträde i målet. Den övre delen av bilden där namn och adress anges var suddigare än övriga delar av bilden. På bilden angavs ”Idag förbereder jag rättegången och den överklagade domen i åtalet ang våldtäkt mot [efternamn] som startar imorgon”.

Advokaten anförde bl.a. att syftet med bilden, precis som det stod i texten, varit att beskriva hennes dag som bestod av att förbereda målet som skulle påbörjas dagen efter. Hennes skildring med bilden var att hon satt och arbetade med målet och enligt hennes uppfattning kunde man varken se, eller gissa sig till, adressen på den bild som publicerats.

Disciplinnämnden konstaterade inledningsvis att det, på den bild som A publicerat, utan svårighet gick att utläsa den tilltalades såväl namn som adress. Nämnden gjorde därefter följande bedömning.

God advokatsed innefattar en skyldighet för en advokat att iakttä integritet och uppträda sakligt och korrekt samt så att förtroendet för advokatkåren upprätthålls. Advokaten ska iakttä diskretion avseende uppgifter som har advokaten fått kännedom om inom ramen för advokatverksamheten.

Detta innebär bland annat att advokater, även på sociala medier, ska iakttä återhållsamhet och måttfullhet och inte publicera uppgifter som riskerar att leda till att berörda personer eller deras bostadsadresser kan identifieras. Advokatens agerande på sociala medier ska vara förenat med gott omdöme och respekt för andra människor.

Enligt nämndens mening uppfyller inte A:s aktuella inlägg på Instagram dessa krav. Genom publiceringen har A allvarligt brutit mot god advokatsed.

Nämnden tilldelade A varning (19/0765).

I ytterligare ett annat ärende hade advokaten A:s advokatbyrå publicerat följande inlägg på Instagram:

Tack vare vår biträdande jurist B:s enastående insats blev en av våra klienter som satt anhållen för grov våldtäkt mot barn frisläppt. En pust av lättnad för klienten och ännu en seger för rättvisan... #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx #xxxxxx

A befanns genom publiceringen allvarligt ha brutit mot god advokatsed och tilldelades varning (18/1840). Beslutet finns publicerat i dess helhet på hemsidan.⁶

Migrationsrättsliga ärenden

Disciplinnämnden har under året haft att pröva ett antal ärenden hänförliga till migrationsrättens område. Frågor som har behandlats har rört bl.a. missade överklagandefrister.

I ett av ärendena hade advokaten A varit förordnad som offentligt biträde åt en minderårig sökande i ärende rörande uppehållstillstånd. I ärendet riktades anmärkningar mot advokaten avseende att hon inte kommit in med ett överklagande till Migrationsverket i rätt tid.

Advokaten anförde bl.a. att hon hade skickat överklagandet med vanligt brev och utgått från att postgången fungerat. Hon borde, angav hon, givetvis ha kontrollerat att brevet tagits emot i tid, så att hon kunnat rätta till problemet. Förklaringen hon hade var emellertid att arbetssituationen med de ensamkommande barnens ärenden hade varit tung. Det hade inte heller varit helt lätt att få snabb kontakt med Migrationsverket.

Disciplinnämnden tilldelade advokaten varning, med följande motivering.

Av utredningen framgår att överklagandet kommit in till Migrationsverket för sent och att A inte sökt förvissa sig om att det kommit in i tid. Härigenom har hon allvarligt åsidosatt sina plikter som advokat (18/1526).

Också i ett annat ärende där en advokat skickat överklagande med post, fann nämnden att advokaten brutit genom att han inte hade försäkrat sig om att överklagandet kommit in i tid (18/2088). I ärendet framställdes därutöver en anmärkning om att advokaten inte kommunicerat Migrationsverkets och domstolens avvisningsbeslut med sökanden. Advokaten vitsordade att besluten inte hade kommunicerats och nämnden fann att advokaten inte hållit klienten underrettad om vad som förekommit vid utförandet av uppdraget. Varning tilldelades. I 19/0015 hade advokaten inte överklagat mig-

⁶ Under hösten 2019 skrevs det mycket i medierna om advokaters marknadsföring, främst på sociala medier. Om detta, se generalsekreterarens blogginlägg den 30 oktober 2019 och den 8 november 2019, <https://miaedwallinsulander.squarespace.com/blogg>. Den 5 december 2019 antog Advokatsamfundets styrelse ett vägledande uttalande angående överväganden vid advokaters användning av sociala medier i marknadsföringssyfte (cirkulär nr 24/2019)

rationsdomstolens dom i klientens ärende i rätt tid, vilket fått till följd att överklagandet avvisats som för sent inkommet. Nämnden konstaterade att advokaten tidigare tilldelats disciplinär påföljd för likartat brott mot god advokatsed och tilldelade advokaten varning med straffavgift 25 000 kr.

I 18/1452 hade en advokat skickat migrationsdomstolens beslut om avslag på asylansökan till klienten på inaktuell adress, då han inte uppmärksammat att Migrationsverket informerat om att klienten hade bytt adress. Vidare hade advokaten skickat överklagandet till Migrationsverket istället för migrationsdomstolen, vilket föranlett att överklagandet inte kommit in i tid. Advokaten tilldelades varning.

Även i 19/0533 var en av anmärkningarna att överklagande kommit in för sent. Advokaten (A) anförde att hon hade överklagat utifrån den information hon erhållit av sina klienter. Klienterna hade berättat att beslutet hämtats ut, men inte delgivits genom ett delgivningsmöte. Vid tidpunkten för när överklagande skickades in, gjordes det i tron om att fristen inte hade löpt ut. Nämnden tilldelade advokaten varning genom följande bedömning.

Av utredningen framgår att anmälarnas överklagande kom in till Migrationsverket för sent, vilket gjorde att det avvisades.

A har enligt utredningen fått information om att klienterna hämtat ut Migrationsverkets beslut den 28 augusti 2019. Hon borde då ha vidtagit åtgärder för att förvissa sig om huruvida delgivning skett och när fristen för överklagande börjat löpa. Genom att inte göra det har hon allvarligt åsidosatt sina plikter som advokat.⁷

Ett annat ärende innefattade, utöver frågan om rättidigt överklagande, fråga om förberedelse inför utredningssamtal. Advokaten (A) hade varit förordnad som offentligt biträde för asylsökanden X. X anmälde bl.a. att han inte fått tala enskilt med A utan att det, vid en första genomgång inför asylförhöret, hade varit tre ungdomar samtidigt hos A.

A vitsordade att församtal inför utredning skett samtidigt för tre asylsökande. Det var en medveten strategi från hans sida att ha det på det sättet. Efter en genomgång avseende bl.a. ärendens gång och hur Migrationsverkets utredningssamtal går till, fick alla gå ut och då tog han in var och en med dennes gode man för förfrågningar. A anförde att han vid dessa förfrågningar ytterst ytligt berört asylskälen. Han hade funnit det vara en fördel om sökanden vid ett utredningssamtal hos Migrationsverket inte suttit hos honom

⁷ I ärendet framställdes även anmärkning om att advokaten skulle ha lämnat bristfällig information angående klienternas intervju hos Migrationsverket.

och berättat sin berättelse innan. A medgav därutöver att överklagandet inte kommit in i rätt tid.

Nämnden gjorde följande bedömning.

Nämnden konstaterar inledningsvis att A medvetet inte har satt sig in i sina klienters asylskäl före utredningssamtal hos Migrationsverket. Härigenom har han brustit i omsorg och åsidosatt sina plikter som advokat.

God advokatsed innefattar att advokaten har tystnadsplikt och ska iakttä diskretion om sina klienters angelägenheter. Av utredningen framgår att A kallat flera klienter till ett gemensamt möte, utan att klienterna samtyckt därtill. Härigenom har han allvarligt åsidosatt god advokatsed.

Vidare framgår att A inte har gett in överklagande till Migrationsdomstolen i rätt tid. Även härigenom har han allvarligt åsidosatt sina plikter som advokat.

Särskilda skäl att ålägga straffavgift förelåg och A tilldelades varning med 5 000 kr i straffavgift (19/0727).

Exempel på ytterligare beslut hänförliga till migrationsrättens område under 2019 var följande. I 18/0808 hade advokaten inte erbjudit sin klient ett sammanträde före asylutredning. Vidare hade advokaten inte kontaktat och informerat klienten om resultatet av åldersbedömningen när han fick del av den. Erinran tilldelades. I 18/1326 hade advokaten framställt ett oriktigt och onödigt yrkande. Vidare hade advokaten inte kontaktat sina klienter när han delgavs migrationsdomstolens domar. Advokaten borde, inom överklagandefristen, ha försäkrat sig om att klienterna tagit del av domarna och att de inte längre önskade hans biträde. Advokaten tilldelades varning.

Ytterligare avgöranden från disciplinnämnden

Här följer exempel på ytterligare beslut, som disciplinnämnden fattat under året.

Erinran

- Advokat hade inte uppfyllt utbildningskravet (18/2302) (18/2074) (19/0906).
- Advokat hade brustit i omsorg genom att inte se till att rätt person blivit åberopad som vittne (18/1418).
- Advokat hade inte utfört uppdraget med omsorg och tillbörlig skyndsamhet (18/1672) (18/2771) (19/0182).
- Advokat hade i ett mejl bifogat handlingar rörande fel person (18/1705).
- Advokat hade skickat handlingar per mejl till fel mottagaradress (18/1869).
- Advokat hade inte regelbundet kontrollerat samtliga mottagna mejl vilket lett till att han sent kompletterat en dispensansökan (19/0110).
- Advokat hade skickat kravbrev till motparten innehållande hot om att vidta vissa åtgärder om parterna inte skulle komma att nå en förlikning (18/0850).
- Advokat hade inte gett motparten skäligt rådruum att besvara hennes brev. Vidare hade advokaten inte informerat motparten om sin roll som ombud eller rekommenderat motparten att kontakta ett ombud (19/0151).
- Advokat hade på advokatbyråns klientmedelskonto förvaltat medel överstigande ett prisbasbelopp för klientens räkning utan att avge redovisning för medelsförvaltningen i enlighet med 5 § bokföringsreglementet. Vidare hade advokaten inte återsänt de värdehandlingar som han förvarat åt klienten. Advokaten borde inte heller ha väntat med att fakturera så pass länge som han gjort (18/1511).
- Advokat, som var boutredningsman, hade försummat att se till att dödsboets bil och fastighet var försäkrade (19/0105).
- Advokat hade, såsom ombud för en förälder i ett LVU-mål, samtalat med barnet, vilket inneburit ett förbigående av barnets offentliga biträde (18/0287).
- Advokat, som hade varit ombud för modern i mål om vårdnad av barn, hade därefter förrättat bouppteckning efter den avlidne fadern. I uppdraget fanns en beaktansvärd risk för motstående intressen. Advokaten borde därför inte ha åtagit sig uppdraget att förrätta bouppteckning (18/2311).
- Advokat hade dröjt i nära två och ett halvt år med att tillstålla klienten slutfaktura (18/2118).

- Biträdande jurist hade i skrivelse till domstol angett sig ha titeln advokat. Det har ålegat advokaten att övervaka den biträdande juristens arbete i detta avseende samt att säkerställa att byrån har rutiner som gör att det inte av misstag ska inträffa att någon oriktigt utger sig för att vara advokat (19/0848).
- Advokat hade inte uppfyllt kraven som ställs på arkivering (18/1074).⁸
- Advokat hade i sin inledande skrivelse till motparten inte framhållit att denna borde skaffa sig ett biträde. Advokaten borde ha lämnat motparten denna information och på så sätt fullgjort den omsorgsplikt en advokat har gentemot motparten (18/2355).
- Advokat borde inte ha tagit direktkontakt med motparten, utan att först ha förvisat sig om huruvida denne företräddes av ombud eller inte (19/0455).
- Advokat borde inte ha ansökt om stämning utan förvarning till motparten därom (18/1770).
- Advokat borde ha frånträtt uppdraget som offentlig försvarare för klienten då han fick kännedom om att hans tidigare klient var en av de medmisstänkta (18/1093).

Varning

- Advokat hade inte uppfyllt utbildningskravet för 2017. Advokaten hade tidigare tilldelats disciplinär påföljd för likartat brott mot god advokatsed (18/2030) (19/0186).
- Advokat hade i sin advokatverksamhet felaktigt bokfört affärshändelser om totalt 799 407 kr på så vis att medlen kunnat disponeras av advokaten. Beloppet har utgjort skattepliktig inkomst för advokaten som inte redovisats i dennes inkomstdeklaration. Mot bakgrund av storleken av det felaktigt bokförda beloppet och att misstaget uppdragats först vid revision av Skatteverket, hade advokaten allvarligt åsidosatt god advokatsed (19/0830).
- Advokat hade brustit i omsorg och inte tillvaratagit klientens intressen på sätt som god advokatsed kräver. Vidare hade advokaten under handläggningen av disciplinären kontaktat utomstående med information angående disciplinären och framfört synpunkter på att en disciplinär anmälan lämnats in till Advokatsamfundet (18/0622).

⁸ En advokat är skyldig att i original eller kopia arkivera de handlingar som ansamlats under utförandet av ett uppdrag. Detta gäller dock inte dubletter, tryckta handlingar och liknande material som utan större svårigheter kan tas fram från annat håll. Arkivhållning ska ske under tio år eller den längre tid som uppdragets natur påkallar (jfr VRGA 7.12.2).

- Advokat, som den 19 oktober 2017 tilldelats erinran för han åtagit sig ett uppdrag som konkursförvaltare fast han varit förhindrad att göra det på grund av intressekonflikt, hade kvarstått i uppdraget och begärt sig entledigad först den 16 januari 2018 (18/0025).
- Advokat hade brustit i noggrannhet vid utformande av sin kostnadsräkning vilket fått till följd att felaktigt belopp betalats ut från klientens försäkringsbolag. Det hade dröjt lång tid innan rättelse skett (18/2304).
- Advokat hade som säkerhet för betalning av arvode tagit emot en tavla (18/0844).
- Advokat hade medverkat till ett gåvobrev med sig själv som mottagare (18/1009). Beslutet finns publicerat på hemsidan.
- Biträdande jurist hade, efter att ha samrått med sin principal (A), i polisförhör lämnat uppgifter om sin klient som skulle kunna vara till klientens nackdel i det aktuella ärendet. Genom att ändå lämna dessa uppgifter hade den biträdande juristen allvarligt åsidosatt god advokatsed. För detta åsidosättande svarade A i egenskap av principal (19/0145). Beslutet finns publicerat på hemsidan.

Varning med straffavgift

- Advokat hade inte kommit in med föreskrivet revisorsintyg för räkenskapsåret 2017 (18/1996, publicerat på hemsidan) (18/1691).
- Advokat hade 2017 inte uppfyllt utbildningskravet. Vidare hade kontrollbalansräkning inte upprättats trots att skyldighet därtill förelegat samt årsredovisning upprättats för sent. Advokaten hade såväl 2017 som 2018 tilldelats disciplinära påföljder för likartade brott mot god advokatsed (18/2022).
- Advokat hade inte kommit in med begärt yttrande till Advokatsamfundet (18/1793) (18/1076) (18/2210).
- Advokat hade i sin advokatbyrå haft en suppleant som inte var advokat. Vidare hade advokaten, trots upprepade påminnelser, inte kommit in med begärd uppgift om ändring till Advokatsamfundet (19/0921).
- Advokat hade lånat ut pengar från advokatfirmans konto och därigenom haft en otillåten affärsförbindelse med sin klient. Vidare hade han inte skyddat advokatbyråns bankuppgifter, vilket lett till att utomstående och obehörig person olovligen kommit över en större summa pengar från advokatbyråns konto. Advokaten hade härigenom inte haft sådan ordning och säkerhet i sin kontorsorganisation som åligger en advokat (19/0232).
- Advokat hade uteblivit från förhandling den 29 december 2017, brustit i närbarhet och två dagar före förhandling som satts ut till den 11 januari

2018 meddelat att han på grund av utlandsvistelse inte skulle kunna närvara vid densamma. Vidare hade advokaten brustit i noggrannhet vad gäller upprättandet av slutfaktura, vilket fått till följd att han begärt betalt för samma kostnad två gånger (18/0394).

- Advokat hade åtagit sig uppdrag för ett bolag som han på grund av intressekonflikt varit förhindrad att åta sig. Vidare hade advokaten godtagit och inkluderat uppgifter i avtal utan att överhuvudtaget kontrollera om uppgifterna var korrekta eller ej. Genom att på ett sätt som närmast kunde liknas vid ett skrivbiträde hade advokaten upprättat handlingar som möjliggjort bolagsplundring av bolaget. Advokaten hade vidare – genom att återge det som dikterats för honom – upprättat en skrift som i delar fått ett såväl felaktigt som vilseledande innehåll, och vidarebefordrat uppgifter från andra utan att ange att det var fråga om just vidarebefordrade uppgifter. Härutöver hade advokaten vid vidarebefordran av ett mejl tagit bort en del av originaltexten utan att ange att en del av text tagits bort (mejlet hade därigenom fått ett delvis missvisande innehåll), och framfört ett erbjudande till bolagets ombud om samarbete villkorat med att bolaget ”definitivt frånfaller alla eventuella anspråk” mot advokaten och hans advokatbyrå (17/1686).⁹
- Advokat hade lämnat X personligen biträde i olika angelägenheter men fakturerat bolag för biträdet utan att det på fakturorna tydligt framgått att biträdet avsett X personligen (17/2317).¹⁰ Beslutet är publicerat på hemsidan.

Uttalande

- Advokat hade i ärende om skadereglering, vid flera tillfällen dröjt med att besvara brev från försäkringsbolaget. Det borde han inte ha gjort (18/0832).
- Advokat hade i brev till anmälaren, som varit privatperson och inte företrätt av något ombud, angett bl.a. att ”[f]ör det fall ni inte accepterar Föreningens erbjudande inom ovanstående tid kommer Föreningen istället att betala ovanstående belopp till er och därmed är parternas samtliga mellanhavanden slutligt reglerade, d.v.s. då upphör allt ansvar för Föreningen i ovan rubricerat ärende”. Advokaten borde som motpartsombud under förevarande omständigheter inte ha formulerat sig på sätt som skett (18/1324).

⁹ En mer detaljerad beskrivning av omständigheterna och nämndens beslut finns i Advokaten nr 3, 2019, s. 8–9.

¹⁰ Advokaten hade även brutit mot god advokatsed i fråga om jäv.

Disciplinnämndens ledamöter per den 31 december 2019

Advokat Börje Samuelsson, ordförande
Advokat Leif Ljungholm, vice ordförande
Advokat Charlotta Falkman
Advokat Magnus Wallander
Advokat Staffan Bergqvist
Advokat Biörn Riese
Advokat Anna Steén
Advokat Polyana Jensell
Barbro Holmberg, offentlig representant
Per Westerberg, offentlig representant
Stefan Strömberg, offentlig representant

Advokatsamfundets generalsekreterare Mia Edwall Insulander deltar i nämndens sammanträden och har rätt att skriva sig skiljaktig.

Disciplinnämndens sekreterare och föredragande: jur. kand. Sofia Rahm och jur. kand. Silvia Lim.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
LABORATORIEGATAN 4, BOX 27321, 102 54 STOCKHOLM
TELEFON 08-459 03 00 TELEFAX 08-660 07 79
E-POST INFO@ADVOKATSAMFUNDET.SE
WWW.ADVOKATSAMFUNDET.SE